

Til: Globaliseringsrådet

Fra: Ingeniørforeningen i Danmark

14. december 2005

JOG

NOTAT

Stort behov for midler til videnspredning

Mere forskning i Danmark skal sikre, at vi skaber nye jobs højere oppe i den globale værdikæde. Men mere forskning skaber i sig selv ikke flere jobs. Resultaterne af forskningen skal være relevante og finde vej ud i virksomhederne, hvor de skal omsættes til produkter og services der kan sælges på verdensmarkedet.

Regeringen har lagt op til første skridt ved at foreslå, at den erhvervsmæssige relevans af forskningen bliver et vigtigt kriterium i forbindelse med fordelingen af forskningsbevillingerne. Erhvervsmæssig relevans af forskningen sikrer ikke kun en større anvendelighed af de konkrete forskningsresultater, men vigtigst af alt sikrer den, at forskere, og dermed kandidaterne, stifter bekendtskab med de problemstillinger virksomhederne står over for.

Internationale benchmark viser, at Danmark er blandt de dårligste i Vesteuropa til at overføre forskningsresultater til virksomhederne. Her er der masser af rum for forbedring. Velfærdskommissionen peger fx på, at basisbevillingerne til GTS-systemet halter langt bagefter basisbevillinger til sammenlignelige systemer i vores konkurrentlande. De faldende bevillinger til GTS systemet betyder, at institutionerne har svært ved at få finansieret opsøgende arbejde over for små og mellemstore virksomheder.

Ingeniørforeningen har i dette notat beskrevet fire forslag som vi mener bedst vil kunne fremme spredning af viden fra vidensinstitutionerne og sikre innovation ude i virksomhederne. Forslagene er:

- Videnpilotordningen
- Innovationstjeneste for brugerdreven innovation i små- og mellemstore virksomheder
- Proof-of Concept midler
- Innovation Hub - samling af kompetencerne inden for produktudvikling og brugerdreven innovation

Videnpilotordningen

Kandidater er langt det vigtigste resultat af forskningen. Ingeniørforeningen lavede sidste år en undersøgelse, som viste, at mindre virksomheder med højtuddannede ansatte har 2-3 gange så stor sandsynlighed for at være produktinnovative som virksomheder, der ikke har højtuddannede ansat. Den første højtuddannede i en mindre virksomhed skaber gennemsnitlig en mervækst på fem andre job i virksomheden.

Regeringen har lanceret videnpilotordningen. En ordning, hvor små og mellemstore virksomheder får tilskud til at ansætte en akademiker samtidig med, at virksomheden får 25.000 kr. i tilskud til at købe viden hos et universitet, en GTS-institution eller en ingeniørhøjskole.

I Ingeniørforeningen finder vi, at ordningen er et rigtigt og vigtigt element, når det gælder om at fremme innovationen i virksomheder med under 100 ansatte. Vi foreslår derfor, at regeringen fordobler sin indsats på området således at den nuværende bevilling på 31,5 mio. kr. i årene 2006-2008 sættes op til 63 mio. kr. pr. år. Samtidig foreslår vi, at ordningen forlænges til at gælde helt frem til 2010. Vi foreslår altså, at der i alt sættes ekstra 283,5 mio. kr. af i årene 2006-2010.

Innovationstjeneste for brugerdreven innovation i små og mellemstore virksomheder

For langt de fleste mindre virksomheder spiller forskningsmiljøerne en marginal rolle som leverandør af viden. Det er ikke sandsynligt, at de små virksomheder vil få direkte gavn af universiteternes forskning. De mindre virksomheders foretrukne samarbejdspartnere er kunder og leverandører. Hvis virksomhederne endelig spiller sammen med videninstitutioner, er det oftest en GTS-institution. Men derudover bruger de mindre virksomheder oftest private rådgivere.

Innovationsaktiviteten i mindre virksomheder ligger, jævnfør indledningen, markant under innovationsaktiviteten generelt. De er således i åbenlys fare for at blive hægtet af produktudviklingskapløbet..

For at fremme innovationsaktiviteten i mindre virksomheder foreslår vi, at der indføres en forsøgsordning, hvor mindre private virksomheder kan få 50 % tilskud til køb af 25 timers rådgivning vedrørende brugerdreven innovation hos GTS- institutioner, vidensinstitutioner og private rådgivere.

Der bør afsættes 150 mio. kr. til en sådan ordning i hvert af årene 2007-2010. Det svarer til, at 10.000 virksomheder hvert af årene kan få finansieret 50 % a 25 timers rådgivning af 1.200 kr. Det bør overvejes, om der også skal gives ekstra bevillinger til GTS institutionerne til at gennemføre opsøgende arbejde. Vi mener dog, at man i første omgang skal forsøge, om ikke tilskuddet i forbindelse med en innovationstjeneste vil gøre det forretningsmæssigt muligt for GTS institutionerne at lave mere opsøgende arbejde over for mindre virksomheder.

Ordningen skal administreres så ubureaukratisk som muligt. Her kan der læres noget af videnpilotordningen, hvor der ikke kræves lange projektbeskrivelser mv. Ordningen kan eventuelt administreres regionalt, således at vækstforaene støtter det opsøgende arbejde over for virksomhederne

Proof-of-concept midler

Proof-of-Concept er det ekstra stykke arbejde, der skal overbevise en ekstern samarbejdspartner om, at det vil være en god forretning at indgå f.eks. en licensaftale med et universitet om udnyttelsen af et forskningsresultat. Proof-of-concept kan også være det lille "ekstra" en forsker skal bruge til at overbevise et innovationsmiljø om, at de skal investere i hendes ide.

I lande som Skotland, England Canada, Sverige og Finland har regeringerne indset, at Proo-of-Concept midler er et vigtigt værktøj, når der skal sættes fart på kommercialiseringen af forskningsresultater fra den offentlige forskning til den private sektor. Disse lande har indset, at overføres der ikke viden til eksisterende virksomheder, risikerer vi, at virksomhederne flytter til lande, hvor denne mekanisme i højere grad understøttes politisk.

Ingeniørforeningen foreslår derfor, at der afsættes en pulje til Proof of Concept midler, som universiteterne kan søge. Midlerne skal øremærkes og kun anvendes til ekstra udvikling af forskningsresultater med kommercialisering for øje (hvad enten det drejer sig om licenseringsaftaler eller start af virksomhed). Helt konkret er der behov for at kunne foretage følgende aktiviteter:

- Frikøb af forsker i 6-12 måneder
- Yderligere forsøg og tests, der understøtter opfindelsens potentiale
- Investeringer i prototype-udvikling
- Markedsundersøgelser
- Udvikling af præliminære forretningsplaner
- Mulighed for ekstern ekspertise, hvor det er nødvendigt

Vi foreslår, at puljen bliver på 50 mio. kr. i hvert af årene 2007 til 2010.

Innovation Hub- Samling af kompetencerne inden for produktudvikling og brugerdreven innovation

Danmark har masser af små, men spredte miljøer, der arbejder med produktudvikling. Men vi mangler en national satsning på området – et erhvervsrettet og tværfagligt knudepunkt for innovation i produktudvikling.

En videninstitution, hvorfra virksomhederne kan hente inspiration til strategisk arbejde med innovation – dels gennem formidling af state of the art viden i artikler og samarbejdsprojekter og dels gennem udbud af efteruddannelser. Det skal være et knudepunkt, hvor forskere fra ind- og udland skal samarbejde tværfagligt, og på højt internationalt niveau, i tæt samarbejde med virksomhederne.

Knudepunktet skal befrugte de decentrale miljøer for produktudvikling og sikre en udvidet forståelse af produktudviklingsprocessen, hvor de forskellige faser af processen i højere grad integreres, og hvor den teknologiske udvikling og markedets behov systematisk indtænkes.

Knudepunktet skal udvikle efter- og videreuddannelser inden for innovationsområdet. Knudepunktet skal stille sin viden til rådighed for de eksisterende uddannelser inden for teknologi, økonomi og design. Vi mener ikke, at der skal udvikles rene uddannelser i innovation. Erhvervslivet vil have konceptmagere/projektledere med en faglig – primært teknologisk ballast. Der er ikke basis i erhvervslivet for mere end en Kaospilotuddannelse.

Dansk Industri har fremlagt et forslag til et Innovation Hub – altså et knudepunkt for innovation i produktudvikling. Ingeniørforeningen bakker op bag DI's forslag, og foreslår at Globaliseringsrådet afsætter 100 mio. kr. i 2006 – 2010 til et Innovation Hub.

Vi foreslår, at der ved udbud af et Innovation Hub lægges vægt på, at centeret placeres et sted, hvor der i forvejen er stor kontakt til erhvervslivet. Erfaringen viser, at nye institutioner, som retter sig mod erhvervslivet, har haft svært ved at etablere tillid hos virksomhederne. Learning Lab på DPU og Knowledge Lab på SDU er begge eksempler på, at vidensinstitutioner uden tradition for samarbejde med virksomheder har vanskeligt ved at etablere kontakt. Sidste år var der 3 private virksomheder til Knowledge Labs årsdag – DTU havde 120 virksomheder til en tilsvarende dag om produktudvikling.